जिल्हा निवड समिती, नागपूर
तलाठी पदासाठी लेखी परीक्षा (३ सप्टेंबर २०१३)

१) दोन स्वर एकत्र येऊन तयार होणाऱ्या स्वराला काय म्हणतात.
A) ऱ्हस्व स्वर B) दिर्घ स्वर C) संयुक्त स्वर D) अर्ध स्वर

२) खालीलपैकी कोणता वर्ण अर्धस्वर नव्हे.
A) ल् B) य् C) व् D) ए

३) म् या वर्णाचे स्थान कोणते?
A) कंठस्थान B) तालुस्थान C) ओष्ठ्यस्थान D) मूर्धास्थान

४) खालीलपैकी कोणता वर्ण दुसऱ्या वर्णावर स्वार होतो.
A) अं B) अ: C) ग D) ढ

५) वर्णमालेत एकूण किती कठोर वर्ण आहेत.
A) १३ B) १५ C) १२ D) ३४

६) क्षुत्पिपासा या शब्दाचा योग्य संधी विग्रह कोणता?
A) क्षुधा + पिपासा B) क्षुद्र + पिपासा C) शुध् + पिपासा D) क्षुत् + पिपासा

७) मनश्चक्षु या शब्दातील योग्य संधी विग्रह कोणता?
A) मन + चक्षु B) मनस + चक्षु C) मन: + चक्षु D) मनश् + चक्षु

८) खालीलपैकी कोणता प्रकार व्याकरण शास्त्रातील संधी नव्हे.
A) विसर्ग संधी B) नामीसंधी C) स्वर संधी D) व्यंजनाशी

९) देवालय हा शब्द कोणत्या संधीचे उदाहरण आहे?
A) विसर्ग संधी B) स्वर संधी C) व्यंजनसंधी D) हलसंधी

१०) सौंदर्य या शब्दाचा प्रकार ओळखा.
A) गुणविशेषण B) भाववाचक नाम C) शब्दयोगी अव्यय D) सर्वनाम

११) अधोरेखित शब्दाची जात ओळखा. त्याचे <u>बोलणे</u> मनाला लागले आहे.
A) सामान्य नाम B) भाववाचक नाम C) शब्दयोगी अव्यय D) सर्वनाम

१२) नामाच्या अंगी संख्या सुचविण्याचा जो धर्म असतो त्याला .... असे म्हणतात.
A) वचन B) संख्यावाचन C) बहुवचन D) द्विवचन

१३) खालीलपैकी कोणत्या नामाचे अनेकवचन या कारांत होत नाही.
A) पोळी B) पक्षी C) वही D) काठी

१४) खालीलपैकी कोणत्या शब्दाचा वापर स्त्रीलिंगी आणि पुल्लिंगी असे दोन्ही प्रकार होतो.
A) बाग B) टेबल C) त्रिकोण D) घड्याळ

१५) पुढीलपैकी चुकीची जोडी कोणती?
A) बैल – पुल्लिंग B) झाड – नपुंसकलिंगी C) डोंगर – उभयलिंगी D) नदी – स्त्रीलिंगी

१६) निश्चित आत्मवाचक सर्वनाम कोणते?
A) निज B) आम्ही C) ते D) आपण

१७) अधोरेखित शब्दाचे सर्वनाम ओळखा. प्रधानमंत्री <u>स्वत:</u> जातीने या समारंभाला हजर राहतील.
A) संबंधी सर्वनाम B) दर्शक सर्वनाम C) सामान्य सर्वनाम D) आत्मवाचक सर्वनाम

१८) विद्यार्थ्याला बक्षिस दिले हे कोणते कारक आहे?
A) अपादान B) संप्रदान C) अधिकरण D) करण

१९) अव्ययसाधित विशेषणाचे उदाहरण कोणते?
A) दुमजली घर B) मधले घर C) राबते घर D) आमचे घर

२०) काळ ओळखा. जगी सर्व सुखी असा कोण आहे. सुर्य.
A) अपूर्ण वर्तमानकाळ B) साधा वर्तमानकाळ C) पूर्ण वर्तमानकाळ D) साधा भूतकाळ

२१) खालीलपैकी शुद्ध शब्दयोगी अव्यय ओळखा.
A) कुत्रा सुद्धा B) घरच्या बाहेर C) गावोगावी D) मांडवाखाली

२२) गड आला पण सिंह गेला, हे .... उपवाक्य आहे.
A) परिणामबोधक B) न्यूनत्वबोधक C) पर्यायबोधक D) समुच्चयबोधक

२३) वाक्यातील प्रयोग ओळखा. त्याचे पत्र लिहून झाले.
A) कर्तरी प्रयोग B) कर्तु कर्मसंकर प्रयोग C) कर्मणी प्रयोग D) भावे प्रयोग

२४) अलंकार ओळखा. आभाळागत माया तुझी, आम्हावरी राहू दे.
A) अतिशोक्ती अलंकार B) अनुप्रास अलंकार C) दृष्टांत अलंकार D) उपमा अलंकार

२५) अलंकार ओळखा. मरणात खरोखर जग जगते.
A) दुष्टांत अलंकार B) विरोधाभास अलंकार C) उत्प्रेक्षा अलंकार D) सार अलंकार

२६) ४२.५६ / 0.00७ =
A) ६.0८0 B) ६0.८0 C) ६0८ D) ६0८0

२७) एका वस्तूची किंमत प्रथम ३0% कमी झाली नंतर २0% वाढली तर त्यात फायदा किंवा तोटा किती टक्के होईल?
A) १0% फायदा B) १0% तोटा C) १६% फायदा D) १६% तोटा

२८) आज एका गावची लोकसंख्या १३३१0 आहे. लोकसंख्या वाढीचा दर १0 टक्के होता. तर तिने वर्षापूर्वी त्या गावाची लोकसंख्या किती होती?
A) ९५00 B) १0000 C) १0५00 D) ११000

२९) एका वर्गातील २0 टक्के विद्यार्थी मराठीत नापास झाले, ३0 टक्के इंग्रजीत नापास झाले, दोन्ही विषयात १५ टक्के विद्यार्थी नापास झाले तर पास होणाऱ्या विद्यार्थ्यांची टक्केवारी काय असेल.
A) ६0 B) ६५ C) ५५ D) ५0

३0) A ने ४000 रुपये भांडवल ३ महिने तर B ने ६000 रुपये भांडवल ५ महिने गुंतवले. त्यांना ८४0 रुपये नफा झाला तर A चा नफा किती?
A) ५४0 B) ४४0 C) ३४0 D) २४0

३१) वडील व मुलाच्या वयाचे गुणोत्तर ७ : ३ आहे. दोघांच्या वयाची बेरीज ७0 आहे, तर वडिलांचे वय किती वर्ष असेल.
A) ५९ B) ५५ C) ४५ D) ४९

३२) एका काम ६ व्यक्ती रोज ८ तास काम करून ६३ दिवसात पूर्ण करतात, तर तेच काम ७ व्यक्ति रोज ६ तास काम करून किती दिवसात पूर्ण करतील?
A) ६२ B) ७२ C) ७८ D) ८२

३३) A व B च्या वयाचे गुणोत्तर ४ : ६ आहे, आणि B व C च्या वयाचे गुणोत्तर ५ : ८ आहे तर A व C च्या वयाचे गुणोत्तर किती?
A) ५ : १0 B) ५ : १२ C) ६ : १२ D) ४ : १0

३४) १0 विद्यार्थ्यांच्या वयाची सरासरी १0 वर्ष आहे. त्यांचपैकी ८ वर्षाचा १ विद्यार्थी कमी केला व दुसरा १ विद्यार्थी नवीन आला असता त्यांचे वयांची सरासरी ११ वर्षे होते, तर आलेल्या नवीन विद्यार्थ्याचे वय काय?
A) १२ B) १४ C) १८ D) २४

३५) एका व्यक्तीचा जन्म १ जानेवारी, १९८0 रोजी म्हणजे सोमवारी झाला, तर त्याचा २५ वाढदिवस कोणत्या वारी येईल.
A) मंगळवार B) बुधवार C) गुरुवार D) शुक्रवार

३६) एका सांकेतिक भाषेत TELEVISION हा शब्द १२१ असा लिहिला व NOIDA हा शब्द ५२ असा लिहिला तर त्याच सांकेतिक भाषेत GOVERNMENT हा शब्द कसा लिहाल.
A) १८ B) ९0 C) ७२ D) ७९

३७) जर पाण्याला अन्न म्हटले, अन्नाला झाड म्हटले, झाडाला आकाश म्हटले, आकाशाला भिंत म्हटले तर फळ कशावर तयार होते?
A) झाड B) अन्न C) आकाश D) भिंत

३८) एका सांकेतिक भाषेत MOK DAM SIL म्हणजे NICE BIG HOUSE व WARM FIT SIT म्हणजे CAST IS HIGH व FIT CON DAM म्हणजे HOUSE IS BIG तर, HOUSE या शब्दासाठी कोणता संकेत येईल.
A) DAM B) MOK C) SIL D) FIT

३९) AD, EH, ? MP, QT, UX.
A) JL B) KL C) JK D) IL

४0) अमोल खाली डोके व वर पाय करून उभा आहे, या अवस्थेत त्याचे तोंड पश्चिमेस असेल तर त्याचा उजवा हात कोणत्या दिशेस आहे?

A) दक्षिण B) उत्तर C) पूर्व D) पश्चिम

४१) दोन घड्याळांपैकी पहिले घड्याळ दर तासाला ८ सेकंद मागे पडते व दुसरे घड्याळ दर तासाला ५ सेकंद पुढे जाते. सकाळी १० वाजता दोन्ही घड्याळ बरोबर लावली तर त्याच दिवशी रात्री ८ वाजता त्या दोन्ही घड्याळातील वेळेत किती फरक असेल?

A) २ मि. १० सेकंद B) २ मि. ८ सेकंद C) २ मि. ५ सेकंद D) २ मि. १२ सेकंद

४२) माझ्या बहिणीच्या पतीच्या वडीलांच्या पत्नीच्या एकुलत्या एक सुनेच्या वडीलांचे माझेशी नाते काय?

A) भाऊ B) वडील C) सासरे D) काका

४३) अजय आपल्या घरातून निघाल्यावर ४५ डिग्री घड्याळ्याच्या दिशेने वळल्यावर व पुन्हा ४५ डिग्री घड्याळ्याच्या दिशेने वळल्यावर ईशान्येला तोंड करून उभा होता. तर तिचे घराचे दार कोणत्या दिशेला असेल.

A) नैऋत्य B) वायव्य C) पश्चिम D) आग्नेय

४४) रवि त्याच्या बहिणीपेक्षा ७३२ दिवसांनी मोठा आहे. त्याचा जन्म सोमवारी झाला, तर त्याच्या बहिणीचा जन्म वार कोणता?

A) शनिवार B) रविवार C) गुरुवार D) शुक्रवार

४५) एका स्पर्धेत एकूण २० खेळाडू आले जर त्यांनी एकमेकांशी एकदाच हस्तांदोलन केले तर एकूण हस्तांदोलने किती होतील?

A) १९० B) १९५ C) १९६ D) २००

४६) एका ३०० मीटर रस्त्यावर दुतर्फा झाडे लावली आहेत. प्रत्येक झाडात ५ मीटरचे अंतर असल्यास त्या रस्त्यावरील एकूण झाडांची संख्या किती?

A) १२० B) १२१ C) १२२ D) १२३

४७) एका रांगेत गिरीश मध्यभागी उभा आहे, त्याच्या डावीकडे ८ व्या क्रमांकावर राणी व त्याच्या उजवीकडे ११ व्या क्रमांकावर मोहिनी उभी आहे. तर त्या रांगेत कमीत कमी किती लोक असतील?

A) २३ B) २२ C) २१ D) २०

४८) एका गॅरेजमध्ये काही कार व मोटार सायकली आहेत. एकूण वाहनांची संख्या ४२ आहे. एकूण चाकांची संख्या ११४ आहेत. तर त्या गॅरेजमध्ये मोटार सायकल किती?

A) २४ B) २५ C) २६ D) २७

४९) मेंढ्या व मेंढपाळ्याच्या एका गटामध्ये एकूण पायांची संख्या ही डोक्यांच्या संख्येच्या दुपटीपेक्षा १६ ने अधिक आहे. तर गटात मेंढ्याची संख्या किती.?

A) ६ B) ८ C) १२ D) १६

५०) रामचा वेग अखिलच्या वेगाच्या दुप्पट आहे, अखिलचा वेग अक्षयच्या वेगाच्या तिप्पट आहे. तर अक्षयने १ तास १८ मिनिटात कापलेल्या अंतराच्या दुप्पट अंतरासाठी रामला किती वेळ लागेल?

A) १३ मिनिटे B) २६ मिनिटे C) ३६ मिनिटे D) ३९ मिनिटे

५१) वर्धा व वैनगंगा नद्या यांच्या एकत्रित प्रवाहाला कसे संबोधिले जाते.

A) कन्हान B) पेंच C) प्राणहिता D) गोदावरी

५२) नागपूर जिल्ह्यातील हा पट्टा मँगनिजच्या खाणीसाठी प्रसिद्ध आहे.

A) हिंगणा ते कामठी B) उमरेड ते भिवापूर C) हिंगणा ते मौदा D) रामटेक ते सावनेर

५३) माडीया गोंड ही जमात प्रामुख्याने कोणत्या जिल्ह्यात आढळते?

A) नागपूर B) चंद्रपूर C) वर्धा D) अमरावती

५४) तुकडोजी महाराजांची समाधी कोणत्या ठिकाणी आहे?

A) मोझुरी B) माहुरझरी C) शेगाव D) रामटेक

५५) महाराष्ट्रातील पहिला पर्यटन जिल्हा ठरण्याचा मान कोणत्या जिल्ह्यास मिळाला?

A) चंद्रपूर B) नागपूर C) सिंधुदुर्ग D) औरंगाबाद

५६) राज्यात मगर प्रजनन केंद्र कोठे आहे.

A) नागझिरा B) नवेगांव C) ताडोबा D) पेंच

५७) खालीलपैकी कोणते राज्य महाराष्ट्राच्या आग्नेयेस आहे?

A) गुजरात B) आंध्रप्रदेश C) कर्नाटक D) गोवा

५८) कृष्णा व वेणा नद्या यांचा संगम कोणत्या जिल्ह्यात झाला आहे?

A) सांगली B) सातारा C) कोल्हापुर D) सोलापुर

५९) महाराष्ट्रातील अतिपूर्वेकडील जिल्हे कोणते?

A) गडचिरोली भंडारा B) भंडारा चंद्रपुर C) भंडारा गोंदीया D) गडचिरोली गोंदीया

६०) तोतलाडोह धरण कोण्या नदीवर बांधण्यात आलेले आहे.
A) वैनगंगा B) पेंच C) कन्हान D) नाग

६१) घाग्रा म्हणजेच .... नदी होय.
A) गंगा B) शरयु C) भागीरथी D) नर्मदा

६२) तंबाखूचे सर्वात जास्त उत्पादन कोणत्या राज्यात होते.
A) केरळ B) कर्नाटक C) महाराष्ट्र D) आंध्रप्रदेश

६३) विस कलमी कार्यक्रम केव्हा जाहीर करण्यात आला होता.
A) १९७५ B) १९७६ C) १९७७ D) १९७८

६४) MOD VAT कशाशी संबंधित आहे.
A) शिक्षण B) कर C) करमणूक D) कला

६५) हरित क्रांती मुख्यत्वे कोणत्या पिकांच्या बाबतीत यशस्वी ठरले.
A) गहू व ज्वारी B) तांदूळ व गहू C) गहु व कापूस D) तांदूळ व ज्वारी

६६) RBI चे राष्ट्रीयीकरण कधी करण्यात आले?
A) ०१.०१.१९४८ B) ०१.०१.१९४९ C) ०१.०१.१९५० D) ०१.०१.१९५२

६७) लोकांची योजना चे जनक म्हणून कोणास ओळखले जाते?
A) बी. आर. आंबेडकर B) एम. एन. रॉय C) पंडीत नेहरू D) श्रीमान नारायण

६८) नौटंकी हे पारंपरिक लोकनृत्य कोणत्या राज्यात प्रचलित आहे?
A) महाराष्ट्र B) केरळ C) राजस्थान D) उत्तरप्रदेश

६९) दोन्ही ध्रुवांपासून समान अंतरावर असलेले अक्षवृत्त कोणते?
A) कर्कवृत्त B) मकरवृत्त C) विषुववृत्त D) रेखावृत्त

७०) खालीलपैकी कोणास प्रवाळ बेटाचे उदाहरण म्हणून सांगता येईल?
A) मॉरिशस B) श्रीलंका C) मालदिव D) दिऐगा गर्शिया

७१) अर्थविषयक विधेयक विधान परिषदेत प्रथमत: मांडता येत नाही. हे विधान ....
A) बरोबर आहे B) चूक आहे C) अंशत: बरोबर आहे D) गैरलागू आहे

७२) घटनेच्या ८ व्या परिशिष्टातील अधिकृत भाषांची संख्या आता किती आहे?
A) १८ B) २० C) २२ D) २४

७३) खालीलपैकी कोण आर्य समाजाच्या कार्याशी निगडीत नव्हते ?
A) लाला हंसराज B) लाला लजपतराय C) स्वामी श्रद्धानंद D) स्वामी विवेकानंद

७४) गुरुकुल ही शिक्षण संस्था ..... ह्यांनी स्थापन केली.
A) लाला हंसराज B) लाला लजपतराव C) गुरुदत्त विद्यार्थी D) स्वामी श्रद्धानंद

७५) लंडन येथे ईस्ट इंडिया असोसिएशनची स्थापना केली.
A) दादाभाई नौरोजी B) रासबिहारी बोस C) सुभाषचंद्र बोस D) लाला हरदयाळ

Select the Synonym of the word in question No. 76 to 80

७६) Commemorate
A) Boast B) Remember C) Manipulate D) Harmonise

७७) Impetuous
A) Violent B) Resourceful C) Pleasing D) Rash

७८) Diligent
A) Intelligent B) Energetic C) Modest D) Industrious

७९) Admonish
A) Threaten B) Praise C) Appeal D) Support

८०) Haggle
A) Postpone B) Accept C) Bargain D) Reject

Select the Antonym of the word in question No. 81 to 85

८१) Gorgeous
A) Desperate B) Plain C) Fashionable D) Sumptuous

८२) Fraternity
A) Hospitability B) Hostility C) Brotherhood D) Animity

८३) Dearth
A) Scarcity B) Extravagance C) Abundance D) Sufficient

८४) Hapless

A) Lucky B) Kind C) Futile D) Helpful

८५) Spurious

A) False B) Genuine C) Simple D) Systematic

Give one word substitution in the following questions (86 to 90)

८६) Large scale departure of people.

A) Migration B) Emigration C) Immigration D) Exodus

८७) A person who believes that pleasure is the chief good.

A) Stoic B) Hedonist C) Epicure D) Sensual

८८) Paying back injury with injury.

A) Vendetta B) Repression C) Subjugation D) Reprisal

८९) Opposed to great or sudden change.

A) Static B) Revolutionary C) Conservative D) Evolutionary

९०) A child of unusual or remarkable talent.

A) Scholar B) Diligent C) Freak D) Prodigy

Choose the Correct Spelling in the following questions (91 to 95)

९१) A) Distilry B) Distillry C) Distillery D) Distilery

९२) A) Greivance B) Grievance C) Griveance D) Grieveance

९३) A) Perseverance B) Preservarance C) Perseverence D) Preserverence

९४) A) Correspondant B) Corraspondent C) Corraspondant D) Correspondent

९५) A) Corigendum B) Coridgendum C) Corrigendum D) Corridgendum

Choose the Correct meaning of the Idioms (Questions No. 96 to 100)

९६) To be at loggerheads.

A) To have tough encounter B) To be at enmity or strife

C) To face stiff opposition D) To tax one's mind and body

९७) By the skin of one's teeth.

A) Hardly B) In time C) Hurriedly D) Only Just

९८) To be in abeyance.

A) To be in trouble B) Dual minded C) In a fighting mood D) In suspense

९९) Harp on

A) To comment B) To criticize C) To keep on talking D) To keep on insulting

१००) To get cold feet.

A) To run for life B) To be afraid C) To fall sick D) To become dead

उत्तरे : जिल्हा निवड समिती नागपूर तलाठी पदासाठी लेखी परीक्षा (३ सप्टेंबर २०१३)

१-C	२-D	३-C	४-A	५-A	६-D	७-C	८-B	९-B	१०-B
११-B	१२-A	१३-B	१४-A	१५-C	१६-D	१७-D	१८-B	१९-B	२०-B
२१-B	२२-D	२३-C	२४-D	२५-B	२६-D	२७-D	२८-B	२९-B	३०-D
३१-D	३२-B	३३-B	३४-C	३५-C	३६-B	३७-C	३८-C	३९-D	४०-A
४१-A	४२-B	४३-B	४४-D	४५-C	४६-C	४७-D	४८-D	४९-B	५०-B
५१-C	५२-D	५३-B	५४-A	५५-C	५६-C	५७-C	५८-B	५९-D	६०-B
६१-B	६२-B	६३-A	६४-B	६५-B	६६-C	६७-B	६८-D	६९-C	७०-D
७१-A	७२-C	७३-B	७४-D	७५-D	७६-B	७७-A	७८-D	७९-A	८०-C
८१-B	८२-B	८३-C	८४-A	८५-D	८६-A	८७-B	८८-A	८९-C	९०-D
९१-C	९२-A	९३-A	९४-A	९५-C	९६-A	९७-B	९८-A	९९-C	१००-B